

CrnaGora
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-3489/1

Podgorica, 30.03.2021. godine

MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA

-n/r ministra, gospodina prof. dr Ratka Mitrovića -

Poštovani gospodine Mitroviću,

Na osnovu Vašeg akta broj: 01-83/27 od 05.03.2021. godine, kojim se traži mišljenje na tekst *Predloga nacionalnog programa prioriternih aktivnosti za jačanje kapaciteta institucija Crne Gore za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom (ZKF)*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga programa i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni tekst Predloga nacionalnog programa i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da za implementaciju odluke nije potrebno obezbjedjenje finansijskih sredstva iz Budžeta Crne Gore za 2021. godinu.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja sa aspekta državnog budžeta nema primjedbi na Predlog nacionalnog programa prioriternih aktivnosti za jačanje kapaciteta institucija Crne Gore za saradnju sa zelenim klimatskim fondom (ZKF).

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Milojko Spajić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
NAZIV PROPISA	Predlog nacionalnog programa prioriternih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom 2021-2023
1. Definisanje problema <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i nadležni Direktorat za klimatske promjene i mediteranske poslove, sprovelo je poziv a potom i analizu kandidovanih projektnih predloga za uključivanje u Program prioriternih aktivnosti za saradnju Crne Gore sa Zelenim klimatskim fondom u odnosu na njihovu usaglašenost sa propisanim kriterijumima. Od ukupno 10 projektnih ideja, kroz za to propisanu i po prvi put sprovedenu proceduru, 7 projekata je odobreno za uključivanje u Program.</p> <p>Navedeni projekti su rezultat širokih konsultacija sa relevantnim zainteresovanim stranama i odraz su prioriteta koje su prije svega nacionalne institucije prepoznale kroz svoje sektorske politike ali i kroz krovne strateške dokumente, prije svega Nacionalne strategije u oblasti klimatskih promjena do 2030. i Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. godine</p> <p>U svijetlu najnovijih naučnih saznanja, kao i sve evidentnijih posljedica klimatskih promjena, nesumnjivo je da se čovječanstvo nalazi u stanju „klimatske krize“. Klimatske promjene predstavljaju jedan od najvećih izazova čovječanstva i planete Zemlje u njenoj istoriji. Neodrživi modeli potrošnje i proizvodnje dobara, ekonomskog rasta i razvoja, demografske ekspanzije praćene nekontrolisanim i neodrživim direktnim i indirektnim pritiscima na prirodne sisteme i resurse, u krajnjem kao rezultat imaju zabrinjavajuće stanje i trendove svih globalno važnih ekosistema, kao i negativan uticaj na ekonomsko-društvene kategorije.</p> <p>Klimatske promjene osim što imaju evidentan direktan negativan uticaj velikog intenziteta i široke rasprostranjenosti na ljudske aktivnosti i blagostanje, kao i na sve važne ekosisteme i njihove funkcije, istovremeno mnogostruko pojačavaju intenzitet već postojećih negativnih uticaja na životnu sredinu usled zagađenja vazduha, degradacije zemljišta, nekontrolisanog generisanja ogromnih količina i kategorija otpada, pojavu invazivnih vrsta, kao i ostalih brojnih globalnih pritisaka na ekosisteme i biodiverzitet.</p> <p>Ukoliko bi se izabrala "status quo" opcija došlo bi do povećanja emisija GHG koji dovode do pojačanog efekta staklene bašte i pogoršavanja klimatskih uslova.</p>	

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Crna Gora je izložena riziku promjene klime koja dovodi do rastućeg negativnog uticaja na ekonomiju, prirodne resurse i zdravlje njenih stanovnika. Nadležne institucije na nacionalnom i lokalnom nivou teže da kroz unapređenje strateškog, planskog i zakonodavnog okvira, kao i kroz sprovođenje konkretnih mjera, unaprijede sveukupnu spremnost društva za ublažavanje i prilagođavanje na klimatske promjene. Ostvarivanjem strateške saradnje sa Zelenim klimatskim fondom, Crna Gora dodatno obezbjeđuje podršku na putu ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene kao i doprinos postizanju održivog klimatski otpornog i neutralnog razvoja. Navedeni projekti u Predlogu programa su rezultat širokih konsultacija sa relevantnim zainteresovanim stranama i odraz su prioriteta koje su prije svega nacionalne institucije prepoznale kroz svoje sektorske politike ali i kroz krovne strateške dokumente, prije svega Nacionalne strategije u oblasti klimatskih promjena do 2030. koja predstavlja okvirni strateški dokument klimatske politike u Crnoj Gori koji je po svojoj prirodi usko povezan sa brojnim drugim sektorskim strategijama kao i drugim dokumentima u oblasti klimatskih promjena. Izrađena je uzimajući u obzir prepoznate uticaje klimatskih promjena, aktuelni društveno-ekonomski razvoj i moguće scenarije razvoja u budućnosti na osnovu postojećih informacija. Takođe jako važni strateški dokumenti sa kojima su usklađuju predlozi projekata u okviru Predloga programa su i Nacionalna strategije održivog razvoja do 2030. godine, Nacionalno utvrđeni doprinos smanjenju emisija GHG – NDC, Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030., Nacionalna strategija održivog razvoja (NSOR) do 2030., Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena sa akcionim planom za period 2016–2020 (NEAS), Strategija za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje strategije za period 2018 – 2023., Strategija upravljanja vodama Crne Gore, Strategija razvoja saobraćaja Crne Gore za period 2019-2023, Nacionalna šumarska strategija 2014-2023, Strategija pametne specijalizacije za period 2019-2023, Zakon o potvrđivanju Doha amandmana na Kjoto protokol, Zakon o potvrđivanju Kigali amandmana na Montrealski protokol, Zakon o potvrđivanju Pariskog sporazuma, Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Svaka zemlja ima svoj dio odgovornosti da sa jedne strane da doprinos u borbi protiv dalje degradacije prirodnih sistema i njihovoj revitalizaciji, dok sa druge djeluje u pravcu saniranja negativnih posljedica po stanovništvo i povećanje pripravnosti i otpornosti. Crna Gora je izložena riziku promjene klime koja dovodi do rastućeg negativnog uticaja na ekonomiju,

prirodne resurse i zdravlje njenih stanovnika. Nadležne institucije na nacionalnom i lokalnom nivou teže da kroz unapređenje strateškog, planskog i zakonodavnog okvira, kao i kroz sprovođenje konkretnih mjera, unaprijede sveukupnu spremnost društva za ublažavanje i prilagođavanje na klimatske promjene. Ostvarivanjem strateške saradnje sa Zelenim klimatskim fondom, Crna Gora dodatno obezbjeđuje podršku na putu ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene kao i doprinos postizanju održivog klimatski otpornog i neutralnog razvoja.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Nacionalni program prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom za period 2021-2023 ima kao rezultat, između ostalog, 7 projektnih predloga u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene, koji bi, ukoliko budu podržani od strane ZKF, proizveli niz pozitivnih efekata u ovim oblastima u Crnoj Gori. Tako, ukupan iznos projekata koji su predloženi kao prioritetne aktivnosti za saradnju Crne Gore sa ZKF-a za period 2021-2023. godine iznosi blizu 176 miliona USD, gdje se od ZKF očekuje podrška u iznosu od 75.4 miliona USD, dok je ostatak projektovano sufinansiranje. Obzirom da su se u procesu njihove pripreme ispoštovali uslovi i kriterijumi kako ZKF tako i oni važeći na nacionalnom nivou, navedeni projekti ne bi izazvali negativne uticaje u bilo kojoj oblasti intervencije.

Primjena Nacionalnog programa neće izazvati troškove po privredu i građane, naprotiv isti pruža dodatne mogućnosti finansiranja klimatske akcije u Crnoj Gori.

Nacionalni program ne predviđa stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu niti bi se njegovim sprovođenjem ugrozila tržišna konkurencija, takođe isti ne utiče na administrativna opterećenja ili kreiranje biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?;

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, obrazložiti

Konsultativni proces i uključivanje zainteresovanih strana u Crnoj Gori je imao za cilj da obezbijedi neophodno razumijevanje konteksta u kom se pristupilo izradi Nacionalnog programa prioriternih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom za period 2021-2023. Aktivnosti sprovedene u tom smislu bile su fokusirane na sledeće očekivane rezultate:

Podizanje generalne svijesti o klimatskim promjenama i nacionalnim prioritetima i ciljevima i u oblasti klimatskih promjena;

Podizanje svijesti o ciljevima ZKF i oblicima strateške i institucionalne saradnje sa ZKF;

Proces podrške identifikovanju potreba nedostajućih znanja i kapaciteta za unapređenje saradnje sa Zelenim klimatskim fondom;

Razmatranje i kreiranje konsenzusa u pogledu pristupa, mjera i aktivnosti koje podržavaju klimatski neutralan razvoj koji je istovremeno otporan na negativne uticaje klimatskih promjena.

Pristup u sprovođenju konsultativnog procesa sastojao se od kombinacije sastanaka sa širom grupom zainteresovanih strana, fokusiranih sastanaka sa manjim brojem učesnika kao i niza direktnih konsultacija sa predstavnicima pojedinih institucija. Detaljniji pregled konsultacija sa zainteresovanim stranama su dati u nastavku:

-Prva radionica zainteresovanih strana projekta „Plan pripravnosti za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom i izradu Nacionalnog programa prioriternih aktivnosti“, održana 4. aprila 2017. godine,

-Konsultativni sastanak zainteresovanih strana u cilju razmatranja predloga institucionalnog i koordinacionog mehanizma za podršku saradnji Crne Gore i Zelenog klimatskog fonda, održan 18. decembra 2018. godine,

-Druga radionica zainteresovanih strana projekta „Plan pripravnosti za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom i izradu Nacionalnog programa prioriternih aktivnosti“, održana 23. aprila 2019. godine i,

-Radionica za unapređenje kapaciteta zainteresovanih subjekata u Crnoj Gori za pristupanje sredstvima Zelenog klimatskog fonda, održana 7. maja 2020. godine,

-Konsultacije sa Ministarstvom ekologije prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvom za kapitalne investicije i Ministarstvom unutrašnjih poslova u vezi sa unapređenjem dostavljenih projektnih ideja za uključivanje u Program prioriternih aktivnosti za saradnju sa ZKF, održane 29.05.2020. godine,

-Konsultativni sastanci sa predstavnicima nacionalnih institucija zainteresovanih za akreditaciju i direktan pristup ZKF u periodu 16-19 jun 2020. godine.

Ovakav pristup je doveo do toga da veliki broj učesnika i predstavnika nacionalnih institucija, akademske zajednice, privatnog i nevladinog sektora, njih preko 200, budu informisani o ključnim pitanjima u saradnji sa Zelenim klimatskim fondom.

Osim navedenih konsultativnih sastanaka proces identifikovanja potreba, nedostajućih znanja i kapaciteta za unapređenje saradnje sa Zelenim klimatskim fondom, je dopunjen i informacijama

dobijenim od strane nacionalne kontakt osobe za saradnju sa ZKF. Ovo je posebno važno obzirom da su se tim pristupom uspjele formulisati potrebe proizašle iz direktne i svakodnevne interakcije sa temama iz ovog domena. Na ovaj način, postignut je sveobuhvatni pregled nedostajućih nacionalnih kapaciteta i potreba, čijim unaprjeđenjem će se obezbijediti ne samo bolja saradnja sa Zelenim klimatskim fondom već će i sveukupni kapaciteti za borbu protiv klimatskih promjene u Crnoj Gori biti izdignuti na mnogo veći nivo.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
-

Nema potencijalnih prepreka za implementaciju propisa.

Period implementacije je od 1. jun 2021. do 1. jun 2023.godine

Napredak će se pratiti kroz trogodišnje ažuriranje Nacionalnog programa prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene, dvogodišnje izvještavanje o inventaru emisija GHG prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih nacija UNFCCC-u i posebne pokazatelje napretka.

Tokom implementacije projektnih aktivnosti koje proizilaze iz Nacionalnog programa prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u skladu sa propisanim procedurama, Ministarstvo ekologije, urbanizma i prostornog planiranja će redovno obavještavati Zeleni klimatski fond i Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija UNFCCC.

Glavni indikatori po kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva jesu redovna trogodišnja ažuriranja Nacionalnog programa prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene, nakon 2023.godine.

Monitoring i evaluaciju sprovođenja Nacionalnog programa prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom 2021-2023 će vršiti Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Podgorica, 05.03.2021. god.

Ministar

Prof. dr Ratko Mitrović